

Cambridge Papers

CREDINȚĂ VERSUS PRUDENȚĂ? CREȘTINII ȘI SIGURANȚA FINANCIARĂ

Paul Mills

CAMBRIDGE

JUBILEE
CENTRE
A BIBLICAL VISION FOR SOCIETY

CREDINȚĂ VERSUS PRUDENȚĂ?

Creștinii și siguranța financiară

Paul Mills

Articol publicat în seria *Cambridge Papers*

Martie 1995

Traducător: Emanuela L. Goldiș

Editura Excelsior Art

2013

Originally published in Cambridge Papers series,
by The Jubilee Centre (Cambridge, U.K.) under the title
Faith versus Prudence? Christians and financial security
Volume 4, Number 1, March 1995.

@ 1995 by Paul Mills

All rights reserved.

Published with permission of The Jubilee Centre,
3 Hooper Street, Cambridge, CB1 2NZ, UK
www.jubilee-centre.org/cambridge_papers
Charity Registration Number 288783.

Ediția în limba română, publicată cu permisiune,
sub titlul

Credință versus prudență?

Creștinii și siguranța financiară

de Paul Mills,

apărută sub egida Centrului Areopagus din Timișoara
Calea Martirilor nr. 104
www.areopagus.ro

cu sprijinul oferit de
European Christian Political Foundation.

Începând cu anul 2011, activitățile desfășurate de ECPF sunt susținute financiar de către Parlamentul European. Responsabilitatea pentru orice comunicare sau publicație redactată de ECPF, sub orice formă sau prin orice mijloc, revine organizației ECPF. Parlamentul European nu este responsabil pentru modurile în care va fi folosită informația conținută aici.

Coordonatori proiect:

Dr. Alexandru Neagoe, Dr. Paulian T. Petric

Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediții în
limba română. Prima ediție în limba română.

Traducător: Emanuela L. Goldiș

Editor coordonator: Dr. Paulian T. Petric

*Cu excepția unor situații când se specifică altfel, pentru
citatele biblice s-a folosit traducerea D. Cornilescu.*

*Orice reproducere sau selecție de texte din această
carte este permisă doar cu aprobarea în scris a
Centrului Areopagus din Timișoara. Dacă există vreo
discrepanță între versiunea engleză și cea română,
versiunea engleză are întâietate.*

Rezumat

Această lucrare este prima dintr-o serie de două lucrări care abordează managementul financiar din perspectivă creștină. Autorul analizează tensiunea existentă în învățătura biblică, încurajând practicarea credinței personale și totodată manifestarea unei atitudini de prudență cu privire la bogăție. De asemenea, sunt abordate câteva chestiuni practice implicate în determinarea nivelului adecvat de economisire și asigurare. Al doilea articol, *Investing as a Christian* (Cambridge Papers, iunie 1996), abordează meritele etice relative ale diversității de instrumente de economisire disponibile, incluzând conturi bancare, acțiuni, fonduri de pensii și locuințe.

Introducere

„Nu vă strângeți comori pe pământ... Uitați-vă la păsările cerului: ele nici nu seamănă, nici nu seceră și nici nu strâng nimic în grânare; și totuși Tatăl vostru cel ceresc le hrănește.” (Matei 6:19, 26)
„Du-te la furnică, leneșule; uită-te cu băgare de seamă la căile ei și înțelepțește-te!... [Ea] își pregătește hrana vara și strânge de-ale mâncării în timpul secerișului.” (Proverbe 6:6-8)

Care este cea mai „spirituală” specie din regatul animal – „pasărea cerului”, care își pune încrederea în Providență, sau furnica, ce adună provizii pentru viitor? Întrebarea sună frivol, dar evidențiază una dintre cele mai dificile probleme pe care fiecare creștin trebuie să le abordeze atunci când aplică învățătura biblică la viața de zi cu zi: Câtă bogăție este potrivit să dețin? Dilema apare deoarece Biblia conține două direcții de învățătură pe această temă – direcți ce par să fie în opoziție una față de cealaltă. De exemplu, Isus le cere în mod explicit celor care Îl urmează să nu adune comori pe pământ (Matei 6:19); dar în alte locuri din Sfânta Scriptură este recomandată o planificare prudentă și gestionarea responsabilă a bunurilor.

Data fiind importanța acestui paradox aparent, ne-am fi așteptat ca, în timp, creștinii să devină experți în rezolvarea sa practică. Cu toate acestea, în timp ce problema deținerii de avere a provocat dezbateri aprinse de-a lungul istoriei Bisericii, acum în mare măsură ea este ignorată de creștinii din lumea occidentală.¹ Am fost infectați cu moravurile epocii noastre în ce privește finanțele personale, considerând că aceasta este o chestiune prea sensibilă pentru a fi abordată în afara sferei private. Este un singur domeniu în care creștinii primesc adesea educație financiară – și anume acela al dărnicii! Articolul de față discută aparenta situație fără ieșire în care se află învățătura Bibliei cu privire la bogăție, în contextul deciziilor cu privire la economii, asigurări de viață și bunuri. Vor fi sugerate câteva direcții înspre rezolvarea acestei dileme.

Motivele avertizării biblice împotriva acumulării de bogăție

1. Bogăția este un idol care se luptă să primească închinarea noastră

Motivul pentru care Scriptura avertizează cu privire la posesia de bogăție *per se* este dat de faptul că posesiunile materiale sunt un idol care concurează cu adevăratul Dumnezeu și cu închinarea care I se cuvine doar Lui. Isus a exprimat această idee în modul cel mai grăitor atunci când a făcut o distincție clară între iubirea de Dumnezeu și iubirea de bani („Mamona”): „Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni. Căci sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt; sau va ține la unul și va nesocoti pe celălalt; nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona” (Matei 6:24).

Personificând bogăția și asemănând-o cu un stăpân de sclavi care pretinde din partea noastră acea loialitate care I se cuvine doar lui Dumnezeu, Isus o plasează în rândul puterilor spirituale ale răului folosite pentru a seduce credințioșii noștri față de Dumnezeu. Posesiunile pot, în sensul cel mai *literal*, „să posedez”. Capacitatea lor de a acționa ca o forță demonică implică așadar faptul

că bogăția nu poate fi tratată ca fiind neutră din punct de vedere moral atunci când interacționează cu natura noastră umană căzută. Ea știe cum să ne ispitească spre rău (1 Timotei 6:10) și să înlesnească satisfacerea altor dorințe păcătoase. Noi, în mod natural, râvnim la un compromis între slujirea față de Dumnezeu și față de Mamona; dar Isus exclude această opțiune: dacă ucenicii Săi nu îl „urăsc” pe Mamona, atunci înseamnă că ei îl „iubesc”.

2. Bogăția este o barieră sigură în fața încrederii în Providența divină

Una dintre trăsăturile închinării la Mamona este aceea de a considera bogăția drept sursa supremă de siguranță în viață. Economisirea chibzuită, asigurarea și păstrarea bogăției sunt motivate de dorința umană instinctivă de a avea certitudine și siguranță materială cu privire la viitor. Cu toate acestea, adevărata siguranță poate fi găsită doar în modul în care Dumnezeu se îngrijește de nevoile noastre.² Acumularea de bogății poate duce nu doar la secătuirea credinței datorită acestei preocupări pentru resurse, ci și la acea încredere în sine și mândrie ce caracterizează persoana neregenerată.³ Este foarte ușor să vorbim teoretic despre modul în care Dumnezeu se îngrijește de nevoile noastre de zi cu zi; dar dacă acest lucru nu are relevanță în modul în care ne ocupăm de siguranța noastră financiară, declarațiile noastre de credință nu vor avea nici un ecou: „În ultimă instanță, nu există o cale de mijloc: încrederea noastră este fie în Dumnezeu, fie în contul nostru de economii. A susține că putem să ne asigurăm din punct de vedere financiar și în același timp să continuăm să ne punem încrederea în Dumnezeu înseamnă să adăugăm ipocrizie la neîncredere.” (J. Ellul, *Money and Power*, Marshall Pickering, 1986, p. 105.)

3. Bogăția este înșelătoare

La fel ca alți idoli, în cele din urmă bogăția nu poate să aducă eliberare. De exemplu, în pofida faptului că se folosesc diverse epitete menite să ne liniștească – „asigurat”, „reglementat prin contractat”, „garantat” – orice bun financiar

sau imobiliar implică un anumit grad de risc: inflația erodează, datornicii nu plătesc, piețele se prăbușesc, guvernele își încalcă promisiunile, hoții fură, companiile intră în faliment, moneda se depreciază, impozitele cresc, războaiele fac ravagii, dezastrele ruinează, oamenii cad victime escrocheriilor, băncile falimentează.⁴ Prin urmare, este inutil să cauți bunuri care să fie în deplină siguranță și este o prostie să te bazezi pe avere ca fiind sursa supremă de siguranță financiară. Riscul este omniprezent. Pe lângă acestea, mai trebuie amintite următoarele adevăruri:

Dorința după bogăție și siguranță nu este niciodată satisfăcută pe deplin.

Ținând cont că nu există un bun a cărui valoare să fie sigură, o persoană nu poate acumula suficient pentru a se simți în deplină siguranță. Căutarea unei astfel de siguranțe este „goană după vânt” – nu suntem niciodată împliniți, indiferent de cât de mult avem. Este mai înțelept să nu începem această căutare (vezi de exemplu, Eclesiastul 5:10; 6:7).

Bogăția nu poate cumpăra fericirea.

Unii încearcă să își folosească resursele financiare pentru a avea parte de acea împlinire pe care o poți găsi însă doar în relații interumane profunde (vezi Eclesiastul 4:8).

Moartea afectează pe toată lumea.

Expresia „asigurare de viață” este de fapt o formulă improprie, pentru că bogăția nu mai are nimic de spus dincolo de mormânt: „Viața noastră este ca un spectacol searbăd, goi am venit și goi plecăm, atât cel umil, cât și cel mândru; giulgiul nu are buzare”.⁵

4. Bogăția este o investiție greșită

Cel mai surprinzător mod prin care Biblia denigrează bogăția este pur și simplu prin a o lega de problema egoismului. În schema spirituală a lucrurilor, beneficiul pe termen lung al economiilor lumești este mai puțin decât inexistent. De exemplu, Isus își exprimă certitudinea că începe deja un nou

veac în care bogăția acestei lumi va fi lipsită de valoare⁶ – valoarea viitoare a acestor instrumente financiare este zero. Prin urmare, investitorul inteligent devine un client important al „băncii cerești” (*Banque Celestiale*) alegând modalități de economisire care vor supraviețui crizei financiare ce se conturează. Însă singura investiție ce are durabilitatea necesară este binele făcut altora. De aici decurge sfatul criptic dat de Isus: „Faceți-vă prieteni cu ajutorul bogățiilor nedrepte, pentru ca atunci când veți muri, să vă primească în corturile veșnice” (Luca 16:9; cf. 12:33; 1 Timotei 6:18-19).

Acest sfat l-ar putea descalifica pe Isus de la atestarea de consilier financiar independent, dar dacă noi credem cu adevărat în venirea Împărăției lui Dumnezeu, acesta este singurul sfat realist existent: „Lipsa de credință este cea care ne face să optăm pentru comoara pământească, mai degrabă decât pentru cea din cer. Dacă am crede cu adevărat în comorile cerești, care dintre noi ar fi atât de nechibzuit să cumpere aur? Dar pur și simplu nu credem. Raiul este un vis, o fantezie religioasă pe care o afirmăm pentru că suntem consecvenți tradiției noastre creștine. Dacă oamenii ar crede în rai, și-ar petrece timpul pregătindu-se pentru șederea permanentă acolo. Dar nimeni nu face acest lucru. Ne place doar asigurarea că ceva frumos ne așteaptă atunci când viața reală s-a sfârșit” (J. White, *The Golden Cow*, Marshall, Morgan & Scott, 1979, p. 39.)

După cum era de așteptat, aceste învățături i-au încurajat în mod constant pe creștini nu doar să privească bogăția cu suspiciune, ci, în multe cazuri, să renunțe în totalitate la dreptul de proprietate. De exemplu, Regula Sfântului Benedict a fost un model pentru ordinele călugărești: „Viciul proprietății private, mai presus de toate viciile, trebuie să fie tăiat din rădăcini în mănăstire. Nimeni să nu îndrăznească să dea sau să primească ceva fără încuviințarea starețului, nici să păstreze ceva ca fiind al său, fie că e o carte, o tablă de scris, un instrument pentru scris sau orice alt lucru”. (Capitolul 33)

Această direcție de gândire consideră atât acumularea de economii, cât și asigurarea proprietății ca gesturi clare de trădare a încrederii în grija providențială a lui Dumnezeu manifestată în fiecare zi.

Argumente biblice pentru economii și asigurări

Înainte să aducem o critică creștină radicală proprietății private, aceste învățături trebuie totuși să fie echilibrate de alte considerente. De exemplu, în întreaga Sa învățătură Isus a dezaprobat bogăția, dar El a fost susținut în lucrarea Sa de un grup de femei cu resurse financiare proprii; nici Nicodim, nici Iosif din Arimateea nu au fost obligați să renunțe la bunurile lor, ca o condiție a uceniciei; și cu toate că în Biserica primară din Ierusalim, credincioșii aveau bunurile în comun, incidentul cu Anania și Safira arată că aceasta nu a fost o cerință universală sau obligatorie. Aceste observații îi determină pe mulți comentatori să ajungă la o poziție mai mult sau mai puțin comună, descrisă de R. T. France astfel:

„Există două aspecte ale atitudinii lui Isus față de proprietatea privată... Pe de-o parte, afirmațiile și poruncile ferme afirmă fără echivoc că nici un ucenic adevărat nu ar trebui să dețină proprietăți; pe de altă parte, comentariile Sale ocazionale și concluziile ce rezultă din învățătura și practica Sa indică faptul că proprietatea privată este normală, și într-adevăr esențială, nu doar pentru societate în general, ci și pentru majoritatea ucenicilor lui Isus” (R.T. France, „God and Mammon”, *Evangelical Quarterly*, 1979, p. 13).

Mai mult, dacă faptul de a deține avere ar fi imoral în sine, Scriptura ar îndemna la sărăcie. Cu toate acestea, chiar dacă aceasta ar fi o stare „binecuvântată” (Luca 6:20), Biblia nu face o pledoarie pentru sărăcie. Creștinul este îndemnat să scape de sărăcie, nu să o îmbrățișeze. Temele care apar frecvent sunt mai degrabă administrarea responsabilă a resurselor pe care Dumnezeu ni le oferă⁷ și mulțumirea pentru aceste resurse.⁸

Aceste observații oferă implicit un argument din perspectivă creștină pentru deținerea de bogăție.

Cu toate acestea, există o justificare și mai clară cu privire la economii și asigurare. Această direcție a învățăturii este prezentă în textul biblic, deși ea nu este la fel de frecvent menționată ca și perspectiva ce condamnă bogăția (cu un motiv bun, având în vedere înclinația naturală a inimii omului de a se închina lui Mamona).

1. Înțelepciunea dumnezeiască este caracterizată de prudență și planificare

Una dintre temele care străbat cartea Proverbelor este aceea că omul înțelept e caracterizat de prudență și planificare.⁹ Un semn al acestei înțelepciuni este abținerea și economisirea: „Comori de preț și untdelemn sunt în locuința celui înțelept, dar omul fără minte le risipește” (Proverbe 21:20; vezi și 6:6-8).

A supune dorințele actuale în favoarea nevoilor viitoare este o capacitate de care cei firești adesea duc lipsă – „să mâncăm și să bem.. pentru că mâine vom muri” (Isaia 22:13). Prin urmare, o consecință a suspiciunii creștinului față de datorie este economisirea prudentă pentru a achiziționa cele necesare. Exemplul cel mai evident al pledoariei lui Dumnezeu pentru economisirea chibzuită a fost încurajarea adresată lui Iosif de a stoca surplusul a șapte recolte din Egipt (Geneza 41). În acest fel, nu doar Egiptul a putut supraviețui foametei ce a urmat, ci au rămas în viață și urmașii lui Avraam. Într-adevăr, economisirea a salvat poporul lui Dumnezeu.

2. Economii sunt necesare pentru îndeplinirea obligațiilor față de familie

Scriptura afirmă cu fermitate că îndeplinirea responsabilităților față de familia extinsă este datoria supremă și practică a creștinului.¹⁰ Acest lucru este în primul rând realizat prin câștigul salarial rezultat din munca de zi cu zi. Cu toate acestea, există unele circumstanțe (cum ar fi moartea cuiva), unde este greu de imaginat cum s-ar putea avea grijă de cei aflați în întreținere fără să se fi acumulat avere din timp, sau fără să fi existat o asigurare

împotriva acestor situații de risc. Deși putem avea încredere că Dumnezeu se îngrijește de nevoile noastre de zi cu zi (iar acest lucru este de apreciat în cazul persoanelor singure), lucrurile se complică atunci când există persoane față de care avem responsabilități. Într-adevăr, a nu economisi atunci când contextul o cere este ca și cum L-ai obliga pe Dumnezeu să îți finanțeze planurile. Eliberarea de astfel de griji este unul dintre motivele pentru care Pavel recomandă celibatul creștin (1 Corinteni 7: 32-33).

3. Responsabilitatea de a evita dependența de alții

În timp ce, în vremuri de încercare, dependența reciprocă a creștinilor unii de alții este binevenită, este o atitudine de iresponsabilitate din partea celui care cheltuiește ca în mod deliberat el să se plaseze într-o poziție de vulnerabilitate și dependență. O astfel de atitudine este în contradicție cu învățătura din epistolele lui Pavel – și anume că eu, cel credincios, ar trebui să lucrez cu sârguință pentru a evita dependența de alții și pentru a putea eu însumi să-i ajut pe cei aflați în nevoie.¹¹ Acest aspect eliberator cu privire la economisire a fost un subiect preferat al moralistilor creștini din perioada victoriană:

„Un depozit de economii este pentru omul muncitor ca o baricadă împotriva dorinței, îi asigură o poziție și îi permite să aștepte... până când vor veni zile mai bune... Dar omul care ajunge mereu în pragul dorinței este într-o stare ce nu este departe de sclavie. Un asemenea om nu este nicidecum propriul stăpân, ci este în pericol constant de a cădea sub robia altora și de a accepta termenii pe care aceștia îi impun” (S. Smiles, *Self- Help*, John Murray, 1859, retipărită în 1958, p. 285).

Astăzi, acest principiu nu se aplică doar la necesitatea de a evita dependența de caritate, ci și în ce privește dependența de resursele primite de la stat.

O reconciliere?

1. Limitarea spectrului

Având în vedere această diversitate a învățăturii biblice, este tentant să credem că orice atitudine față de economii și față de investiții poate fi justificată. Spectrul perspectivelor posibile ar putea varia de la renunțarea la tot, ducând o viață de pe-o zi pe alta (fără vreo preocupare cu privire la viitor), până la preocuparea de a aduna cât mai mult posibil pentru a fi asigurat împotriva oricărei situații neprevăzute.

Totuși, acest spectru atât de larg poate fi îngustat puțin prin eliminarea, din gama de alternative, a celor două forme extreme. Prima perspectivă extremă este o formă de fatalism deghizat în spiritualitate creștină. Se acceptă ideea „ce va fi, va fi” – orice încercare de anticipare sub formă de planificare sau de economisire este privită ca dovadă a lipsei de credință în Providența divină. Cu toate acestea, dus la ultimele sale consecințe logice, acest mod de gândire conduce la concluzia absurdă că orice acțiune am întreprinde pentru protejarea sau întreținerea noastră (cum ar fi să te asiguri înainte de a traversa strada), trădează o lipsă de credință în capacitatea lui Dumnezeu de a ne proteja. Dar acesta nu este modul principal în care Dumnezeu a ales să acționeze în această lume. În numeroase domenii ale experienței creștine (de exemplu, evanghelizare, vindecare), Dumnezeu a ales să acționeze în special prin intermediul poporului Său și ca răspuns la rugăciunile și eforturile acestuia. Prin urmare, asigurarea viitorului și acțiunile întreprinse în acest sens nu trădează în mod necesar o lipsă de încredere în Providența divină.

Pe de altă parte, a ne proteja de situații neprevăzute prin niveluri ridicate de economii și de asigurare (sub pretextul „prudenței” și „independenței”) este o atitudine imposibil de distins, în practică, de considerarea bogăției drept sursa supremă de siguranță. Trebuie să ne examinăm inimile înaintea lui Dumnezeu. Creștinului nu i se

cere să fie credincios față de doctrine doar la nivel teoretic, ci trebuie să le integreze în modul său de viață (de exemplu, Iacov 2:17).

Prin urmare, respingerea închinării la bani trebuie să se reflecte într-un nivel mai scăzut de agonisire.

2. Nevoia de diversitate

Chiar dacă sunt eliminate *de facto* atât fatalismul, cât și închinarea la Mamona, rămâne totuși o gamă largă de abordări posibile. Acest lucru este oarecum derutant și vine în contradicție cu dorința umană naturală pentru reguli simple și coerente prin care să judece ceea ce este bine și ce este rău. De aici și numeroasele încercări de a îngrămădi diversitatea de învățături cu privire la bogăție într-o singură normă cu aplicabilitate universală.

Cei care fac astfel de încercări ignoră posibilitatea că diversitatea de opinii și practici în această problemă nu este doar inevitabilă, ci a fost de fapt intenția divină. O astfel de concluzie este susținută de diverse referiri din Noul Testament la faptul că atitudinea corespunzătoare față de bogăție depinde de situația și de chemarea creștinului. În special atunci când mărturisești despre iminența și puterea Împărăției lui Dumnezeu, o atitudine „indiferentă” față de bogăție și posesiuni este total potrivită pentru a comunica dragostea și credința creștină cu mai multă putere. Cu toate acestea, este nevoie de prudență sporită atunci când condițiile fizice sunt mai ostile și suferința este la ordinea zilei. Problema se pune în a găsi un echilibru între aspectele practice ale existenței noastre în „lume”, trăind în același timp în lumina veacului viitor.

Unele dintre învățăturile lui Isus scot în evidență atitudini diferite cu privire la bogăție, care reflectă diversitatea circumstanțelor în care Isus a făcut afirmațiile respective. De exemplu, atunci când Maria a uns picioarele lui Isus cu mir în Betania, acest gest extravagant a fost evaluat de Isus ca fiind potrivit, chiar dacă Iuda, teoretic vorbind, a avut dreptate în pledoaria lui privind milostenia

(Ioan 12:1-8; vezi timpul potrivit pentru post, Matei 9:15). Pe de altă parte, contrastul dintre fecioarele înțelepte și cele nechibzuite (Matei 25:1-13) ilustrează îndemnul la prudență și pregătire în așteptarea veacului viitor. Un exemplu foarte clar îl reprezintă momentul când Isus și-a trimis ucenicii în prima lor campanie misionară și le-a poruncit: „să nu luați nimic cu voi pe drum, nici toiag, nici traistă, nici pâine, nici bani, nici două haine” (Luca 9:3). Dar atunci când răstignirea Lui se apropia, Isus le-a dat instrucțiuni exact opuse (Luca 22:36). Odată cu declanșarea persecuției și a ostilității, a fost necesară o atitudine diferită față de posesiuni.

Această diversitate de abordări este întâlnită, de asemenea, în practica Bisericii primare. În biserica din Ierusalim, modul ieșit din comun de a avea toate lucrurile de obște a fost total potrivit, fiind un semn al puterii Duhului Sfânt de a schimba vieți și un mijloc de a sprijini pelerinii convertiți în ziua Cincizecimii (Faptele Apostolilor 2:45; 4:32-7). Cu toate acestea, deținerea de bunuri în comun nu este menționată în epistole, ea apărând doar în contextul milosteniei între biserici (2 Corinteni 8 și 9). Pe de altă parte, Pavel îi ceartă pe membrii bisericii din Tesalonic pentru că s-au lăsat de lucru, anticipând probabil că venirea Împărăției lui Dumnezeu este aproape (2 Tesaloniceni 3:6-12). Ei sufereau de o escatologie ce aștepta în prezent binecuvântările promise pentru veacul viitor și nu priveau lucrurile pe termen lung. Prin urmare, nu există nici o justificare sau necesitate de a aduna învățătura biblică cu privire la bogăție într-o „amplă concepție unitară”. Este întru totul binevenită o diversitate de abordări, ținându-se cont de circumstanțe, de îndemnul Duhului Sfânt și de mesajul care trebuie transmis lumii.

Sugestii practice în decizia de economisire și asigurare

1. Discernerea chemării fiecăruia cu privire la bogăție

Diversitatea de abordări pe care creștinii le pot avea față de bogăție și față de stilul de viață

duce imediat la necesitatea de a discerne în mod personal voia lui Dumnezeu în această privință. De exemplu, dacă un creștin este fără obligații serioase față de persoane aflate în întreținere și este puțin probabil ca aceste obligații să apară în viitor, o atitudine relativ „indiferentă” față de bogăție ar putea fi acceptată. În mod similar, comunitățile creștine și misionarii care doresc să demonstreze dragostea și încrederea reciprocă pot face acest lucru având un fond comun. Pe de altă parte, atunci când creștinii – la nivel individual sau organizațional – au angajamente și obligații evidente, ei trebuie să mențină, în măsura posibilităților, un nivel de resurse necesar pentru îndeplinirea acestor obligații.

2. Trasarea deliberată a unor limite cu privire la siguranța materială

Acumularea de avere poate fi justificată doar dacă este motivată de necesitatea de împlinire a unor obligații specifice sau a unor nevoi viitoare anticipate (de exemplu, să economisești pentru achiziții necesare, nu pentru a împrumuta banii respectivi). A economisi doar pentru a atinge un nivel din ce în ce mai mare de siguranță financiară echivalează cu închinarea la Mamona. Motivația pentru care agonisim este esențială. Nu este o coincidență faptul că acuzațiile cele mai dure ale Scripturii cu privire la bogăție au ca țintă agonisirea în scopuri egoiste: „Nu vă strângeți comori pe pământ...” (Matei 6:19); „Ascultați acum voi, bogaților! Plângeți și tânguți-vă... Bogățiile voastre au putrezit și hainele voastre sunt roase de molii. Aurul și argintul vostru au ruginit și rugina lor va fi o dovadă împotriva voastră... V-ați strâns comori în zilele din urmă!” (Iacov 5:1-3; cf. Luca 12:21).

Cu siguranță, am putea economisi mai mult prin acumularea de instrumente financiare decât prin acumularea bunurilor cu folosință îndelungată și a banilor; dar se aplică aceleași considerente. Pentru a evita pur și simplu acumularea și dependența de posesiuni, creștinilor trebuie să le fie foarte clar scopul pentru care economisesc sau continuă să

dețină bunuri de valoare (de exemplu, o casă mare pentru familie). Odată ce acest scop a fost atins, economisirea ar trebui să înceteze, iar surplusul să fie donat.

De exemplu, nivelul de economii și asigurări de viață necesare pentru a asigura întreținerea celor rămași în urma decesului unei persoane ar trebui să se limiteze la ceea ce este necesar pentru un anumit nivel de trai prestabilit (luând totodată în considerare o estimare rezonabilă a riscurilor acestor planuri de economisire). Economiiile nu ar trebui acumulate doar de dragul de a oferi protecție împotriva oricăror împrejurări neprevăzute pe care ni le imaginăm.

3. Dezvoltarea bisericii și a familiei extinse ca alternativă la forme impersonale de economisire și asigurare

În țările capitaliste, asigurarea prin resursele oferite de stat și de intermediarii financiari a făcut inutilă nevoia ca biserica locală sau familia extinsă să joace un rol în acest domeniu. Fără îndoială, lipsa asumării de către familia lărgită a rolului de sprijin financiar este unul dintre principalele motive pentru care acest concept a dispărut din societatea occidentală.

Absența unui rol financiar evident, combinată cu reticența culturală când vine vorba de a discuta aspecte private (de exemplu, cele financiare) a făcut ca multe biserici să fie prea jenate să abordeze problema nevoilor financiare din mijlocul lor, cu atât mai puțin să acționeze în această privință. Această situație contrastează puternic cu imaginea bisericii în Noul Testament ca trup care se susține reciproc, care simte și reacționează la nevoile materiale ale celor ce alcătuiesc acest trup.¹² Economisirea individuală poate fi înlocuită parțial de asumarea reciprocă a riscului în cadrul bisericii, prin stabilirea unor subvenții sau a unor împrumuturi fără dobândă, prin adunarea de bunuri de consum de folosință îndelungată (de exemplu, echipamente de grădinărit, haine pentru copii) sau prin constituirea unui fond de risc care, prin contribuțiile celor

implicați, să acopere cheltuielile apărute în caz de boală sau șomaj. Prin astfel de acțiuni, o biserică poate pune în practică grija reciprocă pe care o afirmă la nivel teoretic.

Pe de altă parte, ca și în cazul bogăției personale, strângerea de fonduri de la membrii bisericilor sau de la alte comunități sub formă de donații substanțiale reprezintă, de asemenea, mari pericole din punct de vedere spiritual. Acumularea de capital de către biserici cu scopul de a oferi siguranță pentru viitor duce la tentația de a crede că acea comunitate poate supraviețui pe termen nelimitat, când acest lucru depinde de fapt de harul lui Dumnezeu (de exemplu, Apocalipsa 3:16-17). Fondurile venite din afara comunității (donații substanțiale, transferuri de moștenire) au diminuat motivația pentru dărnicie și necesitatea ca membrii bisericii să dăruiască într-un mod sacrificial sau să vină în sprijinul altora. Alocarea de sume mari pentru investiții aduce întotdeauna posibilitatea unui conflict intern, pentru că investițiile respective, menite să aducă un venit suplimentar bisericii, sunt marcate de dileme etice (care probabil nu sunt cunoscute de cei ce administrează finanțele bisericii). Cel mai dificil aspect, în cazul în care din venituri se pune de-o parte pentru viitor, este ca suma respectivă să rămână neatinsă. Întotdeauna există mai multe cereri pentru resursele adunării decât aceasta poate acoperi la un moment dat. Prin urmare, o comunitate creștină ce beneficiază de un fond semnificativ (constituit în principal prin donații din afara ei) plasează în mod constant premisele propriei supraviețuiri mai presus de nevoile stringente actuale.

4. Păstrarea distincției dintre economii și asigurări

A pleda pentru onestitate, când vine vorba de pretențiile de despăgubire oferite de asigurare, poate părea banal și evident, dar există o premisă falsă la modă în străinătate, care câștigă tot mai multă popularitate: așa-zisul drept al reclamanților

de a-și încărca cererea pentru plata daunelor cu scopul de a redobândi valoarea taxelor pe care le-au plătit. Această atitudine face dintr-o asigurare în caz de dezastru o formă de plan de economii, în care persoana va intra în posesia banilor în urma pretențiilor pentru deteriorarea sau furtul obiectelor asigurate. Este evident că nu acesta este modul în care sunt structurate astfel de sisteme de asigurare. Ele își asumă riscurile și contribuțiile multor asigurați, în scopul de a plăti compensații mult mai mari unei minorități care se confruntă cu situații dramatice. Numai polițele de asigurare de viață sunt concepute pentru a acționa atât ca o asigurare, cât și ca un mijloc de economisire.

Acest raționament greșit este foarte evident în convingerea larg răspândită că oamenii au dreptul la beneficiile asigurării de stat (pensii de la stat și ajutor de șomaj) *pentru că* au contribuit la aceste fonduri. Din păcate, contribuțiile la asigurările naționale nu mai acoperă de mult beneficiile plătite, iar acest sistem nu a fost niciodată stabilit pe o bază solidă. Sunt pur și simplu taxe care poartă un alt nume și nu este nicidecum vorba de un fond de resurse din care contribuabilii să aibă dreptul la rambursare.

Concluzie

Atât „păsările cerului”, cât și furnica ne învață lecții spirituale importante. Creștinul trebuie să își pună pe deplin încrederea în Dumnezeu în ce privește siguranța sa materială și să fie pregătit să economisească cu chibzuință atunci când circumstanțele o cer. Deși pot exista tensiuni în ce privește învățătura biblică despre bogăție punând alături diferite texte ale Scripturii, nu există nici o contradicție. În ce privește „dilema” credință *versus* prudență, pentru creștin relația dintre cele două nu este de tipul „ori una, ori cealaltă”, ci de fapt „atât una, cât și cealaltă”.

Dr. Paul Mills a absolvit științele economice la Universitatea Cambridge și a lucrat în calitate de cercetător la Jubilee Centre înainte de întoarcerea sa la Universitate. De la finalizarea doctoratului, lucrează ca economist specializat în finanțe. Părerile exprimate aici sunt în întregime personale și nu reflectă pe cele ale vreunei organizații.

Note

[1] Ultima dezbateră semnificativă a evanghelicilor cu privire la această problemă a fost inițiată de către Congresul de la Lausanne despre Evanghelizarea Lumii – congres ținut în 1974. Acordul stabilit recomanda un stil de viață simplu pentru înaintarea eforturilor de reducere a sărăciei și de evanghelizare. Dezbaterile care au urmat au fost foarte variate, fiind discutate cauzele sărăciei în lume și presupusa vinovăție a națiunilor capitaliste pentru continuarea acestei stări de sărăcie: vezi R. Sider, *Rich Christians in an Age of Hunger* (Hodder & Stoughton, 1977); cf. D. Chilton, *Productive Christians in an Age of Guilt Manipulators* (Institute for Christian Economics, 1985). Cu toate acestea, aspectele practice în ce privește nivelul de economisire și instrumentele de economisire au fost foarte puțin abordate.

[2] Vezi Psalmi 62:8-10; Matei 6:25-34; Luca 12:22-31; cf. Proverbe 3:5-6.

[3] Vezi Deuteronom 8:13-14; Marcu 4:19; Luca 12:16-21; 18:18-25.

[4] Cf. Proverbe 23:5; Matei 6:20; 1 Timotei 6:17.

[5] Atribuit lui James Hill. Vezi și Eclesiastul 5:15; Țefania 1:18; 1 Timotei 6:7, 19.

[6] Matei 6:19-21; Luca 12:33-34; cf. Țefania 1:18; Iacov 5:1-3.

[7] Vezi Geneza 1:28; 2:15; Matei 25:14-30; Luca 16:1-9; 19:11-27.

[8] Vezi Proverbe 30:3-6; Eclesiastul 5:18-19; Filipeni 4:11-12; 1 Timotei 6:6-8.

[9] De exemplu, Proverbe 14:15; 22:3; 27:12; cf. Luca 14:28-33.

[10] Marcu 7:9-13; 1 Timotei 5:8; cf. 2 Corinteni 12:14.

[11] Vezi Efeseni 4:28; 1 Tesaloniceni 4:11-12; 5:14; 2 Tesaloniceni 3:6-12.

[12] Vezi Faptele Apostolilor 4:34-35; 1 Corinteni 12:26; 1 Timotei 5:3.

Articolele din seria *Cambridge Papers*
publicate în 2013 de către
Centrul Areopagus din Timișoara,
cu sprijinul oferit de
European Christian Political Foundation:

Faith versus Prudence? Christians and Financial Security

(Paul Mills)

Is Capitalism Morally Bankrupt? Five moral flaws and their social consequences

(Michael Schluter)

Relationism: Towards Christian Values in Public Life

(Michael Schluter)

Roots: biblical norm or cultural anachronism?

(Michael Schluter)

Secularisation: is it inevitable?

(John Coffey)

The Great Financial Crisis: A biblical diagnosis

(Paul Mills)

Află mai mult pe:
www.excelsiorart.ro

ISBN 978-973-592-323-5

Centrul de Educație Creștină și Cultură Contemporană Areopagus
Calea Martirilor 104, Timișoara
www.areopagus.ro